

MILJØVEJLEDNING FOR SENGE OG MADRASSER

STORINDKØB

Hvis du skal købe stort ind og måske gennemføre et udbud, kan du stille ekstra krav til miljøvenligheden af produkterne. Herunder er en liste med spørgsmål, som du kan bede leverandøren om at besvare ved storindkøb og udbud.

FÅ OPLYSNINGER OM PRODUKTET

Kan sengens liggeflade reguleres i højden fra 95 til 120 cm. over gulvet?

Højdereguleringen gør det lettere at få en patient ud af sengen, uden at plejepersonalet overbelaster ryggen.

FÅ OPLYSNINGER OM MATERIALER

Er seng, madras og madrasbetræk fri for pvc?

Ved forbrænding af pvc bliver der dannet en række miljøskadelige stoffer.

Er pigmenter, lim, plast og skumplast fri for tungmetaller?

Undgå tungmetaller som krom, bly, kviksølv og cadmium.

Er lak, lim, kabler og plastdele fri for halogenerede tilsætningsstoffer?

Plast bør ikke indeholde halogenerede tilsætningsstoffer (som indeholder især klor eller brom), herunder halogenerede flammehæmmere.

Er træ mærket med FSC?

Hvis der er anvendt træ, bør det være fra FSC-certificeret skovbrug.

FÅ OPLYSNINGER OM OVERFLADEBEHANDLING

Er overfladebehandlingen af ståldele helt uden tungmetaller?

Man bør undgå overfladebehandling med galvaniske processer, dvs. hvor man lægger zink, krom, nikkel eller andre metaller på overfladen. Zink, krom og nikkel er skadelige, hvis de havner i vandmiljøet. Når sengens stål skal genanvendes, vil indholdet af andre metaller kræve, at man skal tilsætte jomfrueligt stål for at leve op til materialespecifikationer.

Er affedtningen foretaget uden brug af organiske opløsningsmidler?

Affedtning skal fjerne olie og snavs fra metallet før overfladebehandlingen. Af hensyn til miljø og arbejdsmiljø bør man foretage affedtning ved en vandbaseret proces.

Er produktet lakeret uden brug af organiske opløsningsmidler?

Til lakeringen bør man ikke bruge maling og lak baseret på organiske opløsningsmidler, da de er sundhedsskadelige. Desuden er visse organiske opløsningsmidler skadelige for miljøet.

FÅ OPLYSNINGER OM MADRASSKUM

Er madrasskummet fremstillet uden brug af stoffer, som nedbryder ozonlaget?

I Danmark er det forbudt at anvende HCFC til at fremstille madrasskum, da stofferne nedbryder ozonlaget. Stofferne kan dog være anvendt af udenlandske producenter, der leverer skumplast til det danske marked. Køb i stedet madrasser med PUR-skum.

Er indholdet af formaldehyd under 30 ppm?

Da formaldehyd er sundhedsskadeligt, bør indholdet af frit formaldehyd ikke overstige 30 ppm, som er kriteriet for, at madrasser kan opnå EU's miljømærke Blomsten.

FÅ OPLYSNINGER OM MADRASBETRÆK

Er bomuld tildelt et officielt miljømærke (Svanen eller Blomsten)?

Svanen eller Blomsten er garanti for, at produktet er blandt de mindst belastende for miljøet, uden at kvalitet eller funktion af den grund er forringet.

Er bomuld høstet uden brug af kemiske afløvningsmidler?

For at gøre det lettere at høste bomulden, bliver der i nogle tilfælde anvendt kemiske afløvningsmidler med mange væsentlige miljøkonsekvenser til følge.

Er der indført arbejdsrotation ved syning og tilskæring af betræk?

Har producenten indført arbejdsrotation, så medarbejderne højst udfører samme arbejdsoperation fire timer pr. dag? Arbejdsrotation kan være med til at forebygge nedslidning forårsaget af ensidigt arbejde.

Er betrækket farvet uden azofarvestoffer, der kan fraspalte kræftfremkaldende aminer?

Nogle azofarvestoffer kan fraspalte kræftfremkaldende aromatiske aminer, der kan optages af mennesker ved kontakt med huden.

FÅ OPLYSNINGER OM GENBRUG OG GENANVENDELSE

Indgår seng og madras i en velfungerende returordning til genbrug?

Indgår seng og madras i en genbrugsordning, hvor den enten genbruges direkte eller efter en reovering?

Er sengen konstrueret, så den kan skilles ad i materialer?

Når sengen er udtjent, bør den kunne skilles ad i materialer, så de enkelte dele kan genanvendes eller bortskaffes på forsvarlig vis.

Er ståldele, aluminiumsdele og plastdele mærket med materialekoder?

Stål, aluminium og plast bør være mærket, så materialerne er lettere at genanvende. Plaster kan mærkes med plasttype efter den internationale standard ISO 11469. Stål og aluminium kan mærkes med Werkstoff nr. eller AISI koder. Det er især vigtigt, at stål og plastikdele er mærket, da aluminium på grund af materialeprisen normalt finder vej til genanvendelse.

Bliver madrassen leveret med udskifteligt betræk?

Så kan man nøjes med at skifte betrækket frem for at udskifte hele madrassen.

FÅ OPLYSNINGER OM PRODUCENTEN

Har producenten indført certificeret miljøledelse?

Hvis producenten har indført certificeret miljøledelse (ISO 14001 eller EMAS), kan man forvente, at der bliver arbejdet seriøst med at nedbringe miljøbelastningen fra produktionen.

Er arbejdsmiljøet inddraget i producentens eventuelle miljøledelsessystem?

ISO 14001 og EMAS omfatter ikke arbejdsmiljø, men virksomheden kan vælge at indarbejde det i systemerne.

Har producenten en miljøpolitik?

Hvis producenten har en miljøpolitik, kan man forvente, at der bliver arbejdet aktivt med virksomhedens miljøforhold.

Har producenten en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV)?

Hvis der er udarbejdet en skriftlig arbejdspladsvurdering, kan man forvente, at der bliver arbejdet seriøst med sikkerhed og sundhed i virksomheden.

Er der en prøvningsrapport på seng og madras?

Det er en god idé at efterspørge en prøvningsrapport for at sikre sig, at hjælpemidlerne overholder internationale standarder for brugernes og hjælpernes behov, herunder sikkerhed, holdbarhed, ergonomi og funktionalitet. Rapporten bør være fra et uvildigt anerkendt prøvningslaboratorium, for eksempel Hjælpe-middel-institutet.